

TIETEELLISTEN SEUROJEN KYLÄ SOTA

Uusimuotoinen Tieteellisten seurain valtuuskunta ja Suomen tiedeakatemiain valtuuskunta, nykyinen CoFA aloittivat toimintansa 1980-luvun alkaessa. Uudistuksen taustalla vaikuttivat muutokset tiedepolitiikan kansainvälisessä kentässä.

Yhdistyneet kansakunnat ja useat muut kansainväliset järjestöt jatkoivat 1970-luvun alussa aktiivista työtään maailmanrauhan takaamiseksi huolimatta kylmän sodan kärjistymisestä ja suurvaltasodan uhasta. Samaan aikaan Suomi liittyi aktiivisena toimijana mukaan kansainväliseen tieteen järjestötoimintaan.

Syyskuussa 1972 Espoon Otaniemessä järjestettiin International Council of Scientific Unions ICSUn 14. yleiskokous. Kaksi vuotta myöhemmin Helsingissä järjestettiin tieteen tekijöiden rauhan- ja asiantuntijajärjestön Pugwash-liikkeen kokous. Kokoukset olivat

lähtömerkki tiedejärjestöjen uudelleenjärjestäytymiselle sekä kansainvälisesti että Suomessa.

Kansainväliset tiedepoliittiset hankkeet muodostuivat 1970-luvulla konkreettiseksi osaksi kylmän sodan aikaista kilpailua maailmanpolitiikan johtoasemasta. Yhdysvaltojen hallitus käynnisti presidentti **Lyndon B. Johnsonin** johdolla lopulta 1960-luvun lopulla laajan *bridge building* -hankkeen. Sen tarkoituksena oli vaikuttaa Itä-Euroopan maiden ja Neuvostoliiton kehitykseen rauhanomaista yhteistyötä kehittämällä rautaesiripun yli. Yhdysvaltalainen diplomaatti ja tutkija **George Kennan** mää-

---

Säätytalo vuonna 1982. Tieteellisten seurain valtuuskunta toimi rakennuksessa 1980-luvun loppuun saakka.

ritteli hankkeen pitkän aikavälin tehtäväksi Venäjän laajentumishalujen hillitsemisen sekä neuvostovallan hajoamisen tai asteittaisen lientymisen (McDonald 1999, 55–56). Projektin yhteydessä perustettiin useita yhteistyöorganisaatioita ja kehitettiin muun muassa maiden välistä tieteellistä yhteistyötä.

POLARISOITUNUT SUOMALAINEN TIEDEYHTEISÖ

Perinteiset länsimaissa toimivat kansainväliset tieteen kattojärjestöt edellyttivät jäsenistöltään vapautta toimia irrallaan isäntämaidensa poliittisesta päätöksenteosta. Itä-Euroopan maat ja Neuvostoliitto puolestaan nimenomaisesti halusivat tiedeyhteistyöhön hallitusten välisiä sopimuksia. Tilanne johti Suomessa tiedepolitiikan polarisoitumiseen ulkopolitiikan jakolinjojen mukaisesti.

Suomen ja Neuvostoliiton välistä tieteellistä ja muuta sivistyksellistä yhteistyötä varten perustettiin vuonna 1947 opetusministeriön alainen Neuvostoliittoinstituutti ja vuonna 1960 maiden välillä solmittiin sopimus sivistyksellisestä yhteistyöstä. Vuonna 1971 allekirjoitettiin edelleen sopimus bilateraalistien tieteellis-teknillisten suhteiden solmimisesta.

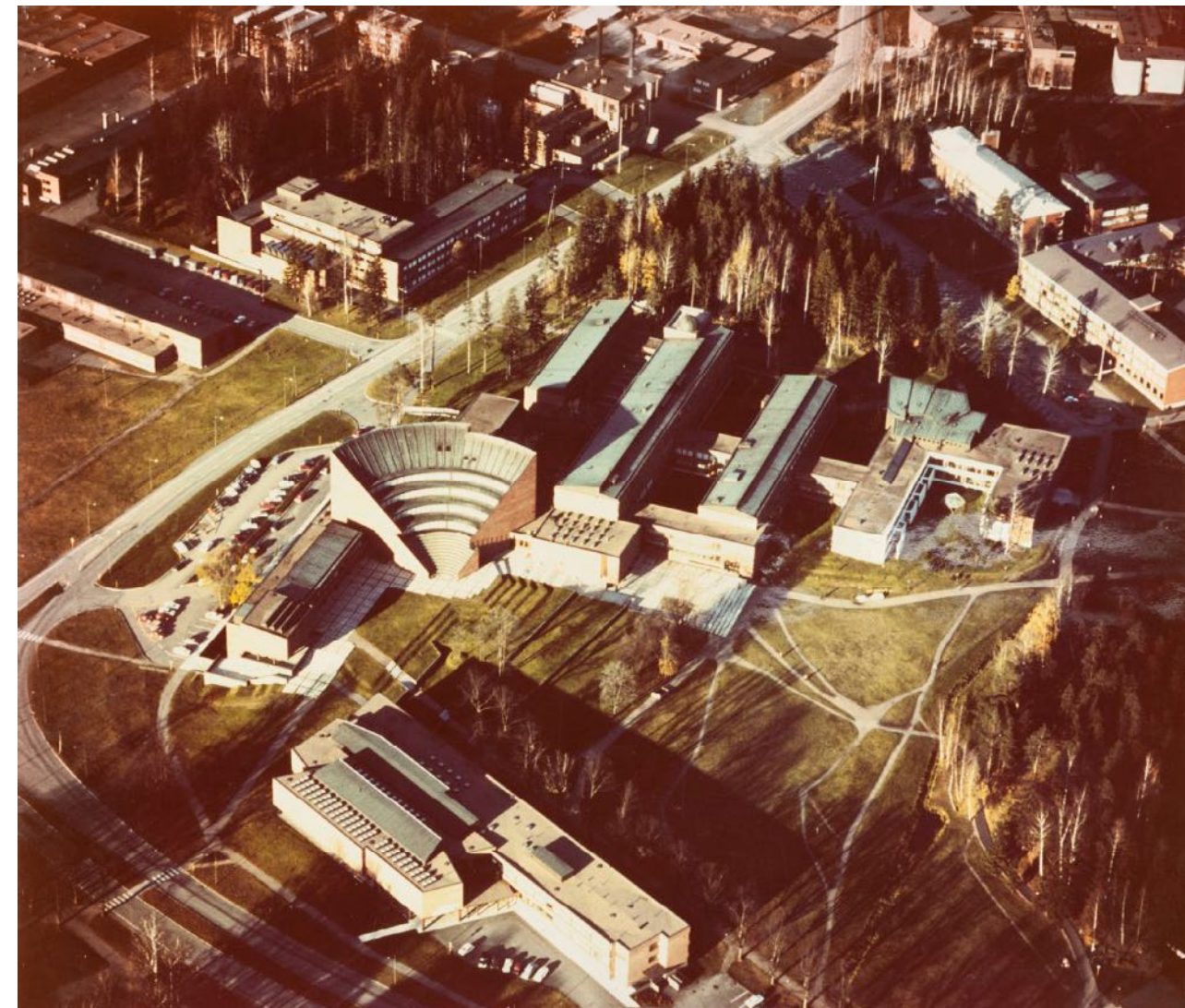
Suomalainen tiedeyhteisö oli suuntautunut vanhojen traditoidensa mukaan läntiseen Eurooppaan ja Amerikan yhdysvaltoihin (Allardt 1999). Suomen Tiedeseura ja Suoma-

lainen Tiedeakatemia vastasivat 1960-luvulle tultaessa Suomen suhteista ICSU:n ja muiden tieteen kattojärjestöjen suuntaan.

Opetusministeriö valtuutti vielä vuonna 1967 Suomalaisen Tiedeakatemian huolehtimaan Suomen liittymisestä niihin kansainvälisiin tieteellisiin unioneihin, jotka edellyttivät jäseniltään hallituksista riippumatonta asemaa. Tilanne muuttui tämän jälkeen nopeasti. Vuonna 1968 opetusministeriö ei hyväksynyt enää esitystä määrärahan myöntämiseksi tieteellisten seurojen kansainvälisiin komiteoihin tehtäviä edustusmatkoja varten.

Maan hallitus ryhtyi sen sijaan keskittämään tieteen kansainvälisiä suhteita valtionhallinnon yksiköille ja tiedeakatemiaat syrjäytettiin tiedepoliittisesta keskustelusta. Vuonna 1972 annetulla asetuksella Valtion tiedeneuvostolle annettiin vastuu kansainvälistä tieteellistä yhteistyötä koskevien tärkeiden kysymysten käsittelystä. Vasta uudistettuun Suomen Akatemiaan perustettiin vuonna 1974 kansainvälistä vaihtoa hoitava toimikunta.

Tilanteen johdosta Suomalainen tiedeakatemia teki aloitteen Suomalaisen Tiedeakatemian ja Suomen Tiedeseuran yhteisen ulkoasiaintoimikunnan perustamiseksi. Tämä keskustelu johti osaltaan Suomen tiedeakatemian valtuuskunnan perustamiseen muutamaa vuotta myöhemmin (Paaskoski 2008, 263).

International Council of Scientific Unions (ICSU) kokoontui vuonna 1972 Espoon Otaniemessä

Suomen Akatemia allekirjoitti 1970-luvun alussa jokaisen Itä-Euroopan sosialistisen maan tiedeakatemian kanssa valtiollisen tieteellistä yhteistyötä koskevan sopimuksen. Muista maista se pystyi tekemään vastaavan vaihtosopimuksen ainoastaan Ranskan kanssa (Pohls 2005, 529 & 537.)

KÄÄNTEENTEKEVÄ VUOSI

Vuosi 1973 muodostui käänteentekeväksi kansainvälisen tiedeyhteistyön rakenteiden kehityksen kannalta. Alku kansainväliselle keskustelulle syntyi ICSU:n kokouksessa syyskuussa 1972 Otaniemessä, jossa keskustelun eräänä aiheena oli tieteen tekijöiden vapaa

KUVAN LÄHDE: ISTOCKPHOTO

Vuoden 1973 käänntekevä tieteellisten akatemioiden kokous järjestettiin 1850-luvulla rakennetussa Villa Serbellonissa, Bellagiassa. Kuva vuodelta 2013.

liikkuvuus eri maiden välillä. Tämän jälkeen avautui tie uudistuksille kansainvälisessä tiedepoliittisessa kentässä.

Ensimmäinen valtioista riippumattomien tieteellisten akatemioiden yleinen kokous järjestettiin yhdysvaltalaisen National Academy of Sciencesin (NAS) kutsusta 28.2.–2.3.1973 Como-järven rannalla Bellagiassa, Italiassa. Kokouspaikkana oli The Rockefeller Foundationin omistama Villa Serbelloni. Kokouksen puheenjohtajana toimi NAS:n presidentti **Philip Handler**, joka tuli tunnetuksi USA:n

ja Neuvostoliiton välisen Apollo-Sojuz-avaruustutkimusyhteistyön pääasiallisena arkkitehtina.

Suomeen kutsu tilaisuuteen lähetettiin Suomalaiselle Tiedeakatemialle. Nyt suomalainen tiedeyhteisö teki tiedeakatemioiden tulevaisuuden kannalta pitkällä tähtäyksellä oivallisen ratkaisun. Suomen edustajaksi kokoukseen matkusti Teknillisen korkeakoulun rehtori, matematiikan professori **Pentti Laasonen**, joka oli myös Suomen Tiedeseuran ja Teknillisten Tieteiden Akatemian jäsen. Ko-

---

Kokouksen ja tulevien vastaavien kokousten tarkoituksena oli avata väylä mahdollisuudelle idän ja lännen tieteentekijöiden suoralle vuorovaikutukselle rautaesiripun yli.

---

kokouksessa oli paikalla näin kolmen suomalaisen tiedeakatemian edustaja (TTAA 1973a).

Bellagioon saapui 21 edustajaa 16 tiedeakatemiasta. Kokouskutsu oli lähetetty vain luonnontieteellisten tiedeakatemioiden edustajille, minkä vuoksi paikalla oli vain yleistieteellisiä tai luonnontieteellisiä akatemioita. Koska edustajat eivät saaneet olla valtiovallan välittömän ohjauksen alaisia, paikalla ei ollut myöskään Itä-Euroopan tiedeakatemioiden edustajia.

Kokouksesta ei annettu erityistä julkilausumaa. Kokouksen jälkeen jaetussa lehdistötiedotteessa kuitenkin painotettiin tieteentekijöiden vapaan liikkuvuuden merkitystä ja idän ja lännen tiedemiesten yhteistoimintaa turvallisuuden ja aseistariisunnan hyväksi (TTAA 1973b).

Pentti Laasonen kirjoitti Suomeen palatuaan tiedeakatemioidelle jättämässään muistiossa, kuinka ”Eräänä hankaluutena on se, että osanottajiksi halutaan vastaisuudessa myöskin sosialististen maiden edustajia, mutta toisaalta näiden maiden akatemit

ovat mitä selvimmin valtiovallasta riippuvia” (TTAA 1973a).

Laasonen ei kirjoittanut näkyviin ajatusta, jonka hän varmasti ymmärsi vaikuttavan kokouksen järjestelyjen taustalla. Kokouksen ja tulevien vastaavien kokousten tarkoituksena oli avata väylä mahdollisuudelle idän ja lännen tieteentekijöiden suoralle vuorovaikutukselle rautaesiripun yli.

Kansainvälisen tieteellisen yhteistyön peruslinjoja määriteltiin laajemmin loka-kuussa 1974 YK:n kasvatus-, tiede- ja kulttuurijärjestön UNESCO:n yleiskokouksessa Pariisissa. Kokouksessa hyväksyttiin jäsenmaille osoitettu suositus, joka määritteli vähimmäistason niiden tiedepoliitikalle. Kansainväliselle tiedeyhteistyölle oli myös luotava myönteisen kehityksen mahdollistavat tavoitteet, koska tieteen ja teknologian kehitys saattoi johtaa laajoihin, koko ihmiskunnan olemassaoloa uhkaaviin kriiseihin.

Bellagion kokouksen tulokset olivat Suomessa jääneet pienen piirin tietoon, mutta UNESCO:n suositusta luettiin tarkoin. Jul-

Varsinaisena perusteluna uuden, tiedeakatemiataason organisaation tarpeelle oli valtion tiedehallinnon keskeisten elinten poliittinen luonne.

kaisu ymmärrettiin tieteellisten seurojen aseman ja tulevaisuuden kannalta kään- teentekeväksi. Koska kysymyksessä oli YK:n alaisen järjestön päätöslausuma, se voitiin ottaa näkyvästi esille. Ehkä tärkein lausuma suosituksessa liittyi siihen, että valtiot katsottiin velvolliseksi rahoittamaan kohtuullisissa määrin vapaita tiedejärjestöjä. Tämä ajatus oli vahva tiedepoliittinen työkalu suomalais- ten tiedeakatemioiden käyttöön.

Suomen Akatemia reagoi uuteen tilanteeseen perustamalla elokuussa 1975 kansainvä- listä toimintaa käsittelevän **Helge Gyllen- bergin** johdolla toimineen jaoston (Pohls 2005. s. 501–502). Jaoston toimittamana laa- dittiin raportti *Muistio Suomen Akatemian kansainvälisestä toiminnasta vuonna 1977*.

Suomalaisen tiedepoliitiikan kuviot olivat nyt selkeästi sidoksissa kylmän sodan ai- kaiseen maailmanpoliittiseen tilanteeseen. Gyllenbergin työryhmän raportissa painotet- tiin kansainvälisen yhteistyön avoimuutta ja sopusointua ulkopoliitiikan kanssa. Suomen

näkyvyyttä oli nostettava erityisesti YK:ssa, OECD:ssä sekä Pohjoismaisissa yhteyksissä ja Itä-Euroopan sosialististen maiden Keski- näisen taloudellisen avun neuvoston piirissä.

Huomiota tuli kiinnittää erityisesti laajoi- hin hankkeisiin, kuten Euroopan hiukkas- fysiikan tutkimuskeskus CERN, European Science Foundation ESF ja International Institute for Applied Systems Analysis IIASA. Toisaalta suomalaisen tiedeyhteisön oli kes- kityttävä ICSU:n ja sen kattojärjestöjen toi- mintaan. Sosiaalitieteiden ja humanististen tieteiden järjestöt, sekä UNESCO:n alainen insinööritieteiden World Federation of Engineering Organizations WFEO katsottiin toissijaisiksi yhteistoiminnan kohteiksi.

Luonnontieteisiin keskittyvien painopiste- alueiden valinta ohjasi Suomen kansain- välisten tiedesuhteiden kehitystä useiden vuosikymmenien ajan. Esimerkiksi teknil- listen tieteiden saralla Suomi pääsi mukaan kansainväliseen kattojärjestötoimintaan vasta 1980-luvun lopulla, kun Suomi liittyi

Council of Academies of Engineering and Technical Sciences CAETS -järjestöön.

TIETEEN JÄRJESTÖTOIMINNAN UUELLEENJÄRJESTÄYTYMINEN

Vuonna 1899 perustetun Tieteellisten seurain valtuuskunnan TSV:n rooli osana kärjistyvää tiedepoliitiikan kenttää oli 1970-luvun alussa jäänyt vanhakantaiseksi. Sen jäsenseuroilla oli selkeä tarve nostaa profiliaan osana yhä aktiivisempaa yhteiskunnallista keskustelua. Valtuuskunnan säännöt eivät kuitenkaan mahdollistaneet aktiivista puuttumista tiede- poliittiseen keskusteluun (Elfving & Mickwitz 1988, 102).

Aloitteen tilanteen muuttamiseksi laa- tivat TSV:lle tiedeakatemioiden, jotka olivat juuri saaneet Laasosen raportin Bellagion kokouksesta. TSV esitti jo 15.3.1973 tieteel- listen seurojen yhteistyön kehittämistä. Sen tavoitteena oli tieteellisten seurojen puheenjohtajaneuvoston perustaminen ta- valla, joka estäisi tieteellisiä seuroja koske- vien ratkaisujen ja suunnitelmien tekemisen niitä kuulematta. Kutsu asiaa käsittelevään kokoukseen lähetettiin kaikille Valtuuskunnan jäsenseuroille (TSVA 1973a).

27.4. 1973 Säätytalolla pidetyssä järjestäy- tymiskokouksessa akateemikko **Kustaa Vil- kuna** esitti kuinka: ”Meillä tieteellisten seu- rojen edustajilla olisi nyt otollinen tilaisuus kädet ristissä istuen vähitellen painua yhä

syvemmälle oman mitättömyytemme suo- hon. Mutta ehkä voisimme myös ryhdistäy- tyä...” (TSVA 1973b).

Kokous päätti perustaa Tieteellisten seu- rojen neuvoston TSN (Paaskoski 2008, 278). Sen säännöt hyväksyttiin sen ensimmäises- sä yleisessä edustajakokouksessa 27. 5.1974. Järjestön tarkoituksena oli ”tehdä aloitteita, antaa lausuntoja, esittää julkisia kannanotto- ja ja edistää Suomen tieteen tunnetuksi te- kemistä erityisesti ulkomailla kansainvälistä yhteistyötä ja nimenomaan julkaisutoimin- taa kehittämällä sekä organisoida muuta yhteistoimintaa seuroja koskevissa tiede- poliittisissa kysymyksissä” (TSVA 1974).

TSN oli sopimus pohjainen rekisteröimä- tön tieteellisten seurojen yhteistoimintaelin, joka noudatti toiminnassaan tieteellisen va- pauden periaatteita. Sen muodosti keväällä koolle kutsuttava tieteellisten seurojen edus- tajakokous, joka valitsi varsinaiseen neuvos- toon kymmenen jäsentä. Itseoikeutettuina jäseninä varsinaisessa neuvostossa olivat Suo- malaisen Tiedeakatemian, Suomen Tiede- seuran, Teknillisten Tieteiden Akatemian ja Tieteellisten seurain valtuuskunnan edusta- jat. Muut kuusi edustajaa valittiin edustaja- kokouksessa.

Samaan aikaan pyrkimys jo 1870-luvun valtiopäivillä esillä olleen kansallisen tiede- akatemian luomiseksi Suomeen nousi jäl- leen esille. Maassa oli nyt kielikysymyksen sekä poliittisiin ja tieteenalakohtaisiin kiis-

toihin perustuen peräti neljä tiedeakatemiamia. 1970-luvun alussa **Jorma K. Miettinen** ja **Olli Lounasmaa** tekivät kumpikin aloitteen tiedeakatemioiden liittämiseksi yhteen Suomen Tiedeakatemiaksi (Paaskoski 2008, 277; Halila 1987, 211). Aloite ei edistynyt huolimatta sen herättämästä laajasta keskustelusta.

Varsinaisena perusteluna uuden, tiedeakatemiataason organisaation tarpeelle oli valtion tiedehallinnon keskeisten elinten poliittinen luonne. Kun tutkijat lisäksi työssään liittyivät yliopistojen 1970-luvulla pitkälle aluepoliittisiin perusteisiin toimiviin organisaatioihin, tutkijoiden mahdollisuudet osallistua poliittisista näkemyksistä vapaaseen keskusteluun olivat vähäiset (CoFAA 1976).

Tiedeakatemiahankkeen perusajatuksen mukaan opetusministeriön kanssa oli tarkoitus luoda yhteistoimintasopimus, jonka mukaan tiedeakatemioiden annettaisiin parhaiten niiden asiantuntijarooliin sopivia tehtäviä, ja valtiolta saataisiin toiminnalle riittävä rahoitus. Muodostettavan organisaation nimeksi suunniteltiin nimeä Suomen tiedeakatemia (CoFAA 1975).

Koska tiedeakatemioiden hallinnollinen lähentäminen ei eri syistä onnistunut, keskustelun seurauksena syntyi ajatus yhteistyön kehittämiseksi muodostamalla sopimus pohjainen rekisteröimätön tiedeakatemioiden yhteistoimintaelin, Suomen Tiedeakatemian Valtuuskunta STAV.

STAV aloitti toimintansa 24.5.1976. Kiire kumpusi esille nousseista kansainvälisistä tiedeyhteistyöhankkeista. Suomen tiedeakatemian valtuuskunnan piirissä oli herännyt epäily siitä, että Suomen Akatemia ja opetusministeriö aikoivat ohittaa tieteen yleisseurat Suomen hakiessa jäsenyyttä Euroopan tiedesäätiössä (ESF). Kysymys muodostui ratkaisevaksi valtuuskunnan toimintasuunnitelmaa laadittaessa (Lehto 2010).

1980-LUVUN TIEDEPOLITIIKAN PERUSTEET

Juuri toimintansa aloittava Suomen tiedeakatemian valtuuskunta jätti opetusministeriölle 11.10.1976 tiedehallinnon uudelleenjärjestelyä koskevan aloitteen. Ministeriö asetti kysymystä pohtimaan työryhmän, jonka puheenjohtajana toimi korkeakouluneuvos **Markku Linna**.

Työryhmän tuli selvittää tieteellisten seurojen ja niiden välisen yhteistoiminnan tila, tehdä esitys tieteellisten seurojen ja niiden yhteiselinten aseman ja tehtävien järjestelystä tulevaisuudessa, sekä laatia esitys siitä, miten valtion tuki tieteellisille seuroille tulisi ohjata. Työryhmän tehtävää laajennettiin myöhemmin siten, että sen tuli pohtia myös Suomen Akatemian roolin muuttamista. Luovuttaessaan mietintönsä työryhmä jätti käytännössä suunnitelman siitä, miten Suomessa seurattaisiin UNESCO:n tiedepolitiikkaa koskevan Pariisin 1974 suosituksen linjauksia.

Tiedeakatemioiden osalta opetusministeriö asetti suoraviivaisesti näiden väliset yhteistyöhankkeet ehdoksi valtionavun myöntämiselle (TSVA 1978). STAV:n tuleva asema riippui siis tiedeakatemioiden halukkuudesta keskinäiseen yhteistyöhön, joka mielellään johtaisi akatemioiden yhteenliittymiseen.

Kulmakysymykseksi suomalaisten tieteellisten seurojen ja näiden yhteistyöelinten toiminnassa muodostui kansallisen tiedepolitiikan harjoittamisen lisäksi kansainvälisen tieteellisen yhteistyön sisältö ja muodot.

Kansainvälistä yhteistyötä harjoittavat kansainväliset järjestöt jaettiin valtioiden välisiin ja tiedeyhteisöjen välisiin järjestöihin. Valtioiden välisiksi järjestöiksi katsottiin YK ja sen erityisjärjestöt, sekä alueelliset järjestöt, kuten OECD, sosialististen valtioiden talousyhteisö SEV ja Euroopan neuvosto. Tieteen kattojärjestöt muodostivat oman, näistä erillisen ryhmänsä. Koska kaikkien kansainvälisten suhteiden odotettiin tulevaisuudessa lisääntyvän, tarvittiin valtion puolelta vankempia toimia vapaita, tiedeorganisaatioiden välisiä suhteita hoitavien tieteellisten seurojen tukemiseksi.

Tieteellisten seurojen valtuuskunnan osalta uusi suuntaus tarkoitti toiminnan tehostamista ja rationalisointia tiedepoliittisen toiminnan mahdollistamiseksi. Tieteellisille seuroille tarvittiin keskustoimisto, joka mahdollistaisi tilojen ja välineistön tehokkaamman käytön.

Käytännössä tämä tarkoitti TSV:n irrottautumista tieteellisten kirjastojen hallinnosta julkaisuvaihtoa lukuun ottamatta, ja koko järjestön uudelleenorganisointia. Hanke toteutettiin yhdistämällä Tieteellisten seurain valtuuskunta ja Tieteellisten seurojen neuvosto. Opetusministeriö vahvisti Tieteellisten seurojen neuvoston sääntöihin perustuvat uusimuotoisen TSV:n säännöt 31.12.1981.

Kansainvälisiin tiedejärjestöihin suhteita hoitava Suomen tiedeakatemian valtuuskunta muutettiin myöhemmin Tieteellisten seurain valtuuskunnan tiedeakatemijaostoksi TAJ, sitten Tiedeakatemian neuvottelukunnaksi TANK ja nykyiseksi, suoraan opetusministeriön alaiseksi Suomen Tiedeakatemiat yhteistoimintaneuvostoksi CoFA.

—
Panu Nykänen on filosofian tohtori, dosentti ja Teknillisten Tieteiden Akatemian pääsihteeri.

ARKISTOLÄHTEET

- CoFAA. 1975. Suomalaisen tiedeakatemian ja Suomen tiedeseuran yhteistyöelimen kokous 18.12.1975. § 3 ja 5. Suomen Tiedeakatemiat arkisto, Helsinki.
- CoFAA. 1976. Muistio Tutkijain yhteisön osuus Suomen tiedepolitiikassa 15.7.1976, luottamuksellinen. Mikko Juva. Suomen Tiedeakatemiat arkisto, Helsinki.
- TSVA. 1973a. TSV Matti Kuusi Suomalaiselle Tiedeakatemialle 15.3.1973. Tieteellisten seurain valtuuskunnan arkisto, Helsinki.

TSVA. 1973b. Pöytäkirja Suomalaisen Tiedeakatemia ja Suomen Tiedeseuran koolle kutsumasta tieteellisten seurojen neuvottelukokouksesta 27.4.1973. Tieteellisten seurain valtuuskunnan arkisto, Helsinki.

TSVA. 1974. Tieteellisten seurojen neuvoston säännöt, § 1. Tieteellisten seurain valtuuskunnan arkisto, Helsinki.

TSVA. 1978. Markku Linnan puheenvuoro Tieteellisten seurain asemaa tutkineen työryhmän mietinnön luovutustilaisuudessa 19.1.1978. Tieteellisten seurain valtuuskunnan arkisto, Helsinki.

TTAA. 1973a. Muistio 12.3.1973 Tieteellisten akatemioiden edustajien neuvottelu Italiassa 28.2.–2.3.1973. Pentti Laasonen. Teknillisten Tieteiden Akatemian arkisto, Helsinki.

TTAA. 1973b. News release March 3, 1973. Bellagio Study and Conference Center. Teknillisten Tieteiden Akatemian arkisto, Helsinki.

KIRJALLISUUS

Allardt, Erik. 1999. Tieteelliset seurat tieteessä ja yhteiskunnassa. Tieteessä Tapahtuu 7/1999.

Elfving, Gustav & Mickwitz, Gösta. 1988. Suomen Tiedeseuran kolmas puolivuosisata 1938–1987. Bidrag till kännedom av Finlands natur och folk. Helsinki: Suomen Tiedeseura 136b.

Halila, Aimo. 1987. Suomalainen Tiedeakatemia 1908–1983. Porvoo: WSOY.

Lehto, Olli. 2020. 35 vuotta tiedeakatemioiden yhteistyötä. Tieteessä Tapahtuu 3/2010.

McDonald, Alan. 1999. Scientific cooperation as a bridge across the cold war divide: the case of the International Institute for Applied Systems Analysis (IIASA). RR-99-6, April 1999.

Paaskoski, Jyrki. 2008. Oppineiden yhteisö. Suomalainen Tiedeakatemia 1908–2008. Helsinki: Otava.

Pohls, Maritta. 2005. Suomen Akatemian historia II. 1970–1988. Yhteiskunta ja tutkimus. Jyväskylä, Gummerus.

Suomen Akatemia. 1977. Suomen osallistuminen kansainväliseen tieteelliseen yhteistyöhön. Suomen Akatemian julkaisuja 3/1977. Helsinki.